

at kjøre saa billigt som muligt paa Jernbane, og at jeg under alle mine Medborgere det samme Gode. Jeg anser det for vigtigt baade for Samfærdselen og for Omsætningen og alle mulige økonomiske Forhold, at Befordringen paa Jernbanerne er saa billig som muligt, men ligeoverfor dette national-økonomiske Hensyn staar det finantzielle Hensyn, Hensynet til Statskassens Lærv. Disse to Hensyn bør ganske sikkert afveies med hinanden, og hvert af dem har sine Krav, som maa søge deres Tilfredsstillelse i passende Forhold. Det gjælder da om at udfinde, hvorledes dette Forhold skal findes, hvor meget der skal tildeles det ene og hvor meget det andet Hensyn. Det er derfor heldigt for den, der vil stille Forslag i saa Henseende, at der paa en Maade er givet et almindelig anerkjendt og vedtaget Udgangspunkt for Fastsættelsen af dette Forhold mellem de to Hensyn. Det er jo under tidligere Finantsloves Behandling gjentagne Gange blevet udtalt fra Ministeriets, fra Udvalgets, fra omtrent alle Medlemmernes Side, at Jernbanerne som Aktiv maa fastsættes til Halvdelen af, hvad de have kostet. Her have vi Maalet for det Forhold, der skal fastsættes. Jeg tør slutte deraf, at det er den almindelige Mening, at der skal deles broderligt mellem disse to Hensyn, det nationaløkonomiske og det finantzielle Hensyn, at Statskassen bør offere til Bedste for Befolkningen, til Bedste for Samfærdselen og Omsætningen det Halve af de Indtægter, som den ellers med Rette kunde gjøre Krav paa og gjør Krav paa, naar den indlader sig paa lignende Entrepriser; men naar man paa en Maade har anerkjendt dette fra alle Sider, tror jeg, at Hensynet til Statskassens Lærv maa kræve, at man ogsaa idetmindste søger at nærme sig til, at Statskassen i Virkeligheden faar det halve Udbytte af, hvad den pleier at kræve af Entrepriser, som den indlader sig paa. Statskassen betaler med et rundt Tal omtrent 5% af de Penge, som den maa reise, og deraf bliver Følgen, at omtrent 2½ % eller maaske lidt under, mellem 2 og 2½ %, maa fastsættes som det Udbytte, Staten med Rette kan kræve af sine Jernbaner. Ved at kræve et saadant Udbytte træder Staten ikke de nationaløko-

nomiske Hensyn for nær, ialfald ikke nærmere, end den af finantzielle Hensyn er nødsaget til at gjøre. Spørgsmaalet om, hvorvidt man da bør gaa, naar dette sættes som Grundlag, som Maal, maa afhænge af, at der udfindes en Lært, som ikke bliver saa høi, at den tilveibringer en noget følelig Nedgang i Indtægten. Jeg tror, at de nugældende Lærter ere lavere end fornødent, for at det nationaløkonomiske Diemed skal kunne fremmes paa en passende Maade. Den nuværende Lært for Personbefordring paa 3die Klasse er 10 Sk. for de første 10 Mil. Jeg nævner kun denne Lært, fordi jeg betragter den som Grundlært for alle Personlærter. Jeg tror, at denne Lært uden Fare for nogen væsentlig Formindskelse i de befordrede Personers Antal og som Følge deraf uden Skade for det nationaløkonomiske Hensyn kan forhøies med 2 Skilling, og at de øvrige Lærter ville kunne forhøies i Forhold dertil. Den Forhøielse, som derved vilde fremkomme, vilde i Genhold til de Beregninger, der ere opstillede i Finantsloven saavel som i Beregningerne om de svenst-jydske Jernbaners Drift, vistnok kunne anslaaes til henimod 100,000 Rd. En lille Nedgang maa man imidlertid altid vente ved enhver Forhøielse af Priserne, og jeg har derfor ikke anslaaet Forhøielsen til mere end 80,000 Rd. Det er, som det vil ses, en rent kalkulatorisk Ansættelse, og jeg skal ikke lægge Vægt paa, om man vil gjøre den noget høiere eller lavere; men jeg anser det for urigtigt at opsætte at foretage denne Forhøielse. Det er ganske sikkert, at det altid har nogen Ulempe at foretage en Forhøielse af Lærter, som allerede have været i Kraft i længere Tid — det er et Hensyn, som jeg ikke overser — men naar jeg siger, at det nuværende Dieblit turde være det hensigtsmæssigste til at foretage en Forhøielse, saa hidrører dette fra, at i det forestaaende Finantsaar vil der blive aabnet to nye Jernbanestrækninger, nemlig Bendyssebanen og Silkeborgbanen, og dersom man vil foretage en saadan Forhøielse af Personlærten, er det rigtigt, at den for disse nye Jernbanestrækningers Vedkommende træder i Kraft samtidigt med deres Aabning. At denne Lært af 12 Sk. for de første 10 Mil af